

Comunicat de presă

Luxemburg, 3 iunie 2021

UE trebuie să își intensifice eforturile pentru a combate dezinformarea

Dezinformarea este o problemă gravă și din ce în ce mai prezentă în întreaga UE. În 2018, UE a adoptat un plan de acțiune pentru a combate acest fenomen. Atunci când a fost elaborat, Planul de acțiune al UE împotriva dezinformării era relevant, dar rămâne incomplet. Punerea sa în aplicare este, în linii mari, pe drumul cel bun, dar planul este în continuare depășit de amenințările emergente. Aceasta este concluzia unui raport special publicat astăzi de Curtea de Conturi Europeană. Curtea a constatat că este necesară o coordonare sporită la nivelul UE și că statele membre trebuie să își intensifice implicarea, de exemplu în sistemul de alertă rapidă. Este de asemenea necesar să se îmbunătățească monitorizarea și răspunderea platformelor online și să se includă dezinformarea într-o strategie coerentă a UE de educație în domeniul mass-mediei, strategie care lipsește în prezent.

„Orice încercare de a submina sau de a manipula în mod răuvoitor și intenționat opinia publică reprezintă o amenințare gravă la adresa UE însăși. În același timp, combaterea dezinformării este o provocare majoră: UE trebuie să lupte împotriva acestui fenomen fără să aducă atingere valorilor sale fundamentale, cum ar fi libertatea de opinie și de exprimare”, a declarat domnul Baudilio Tomé Muguruza, membrul Curții de Conturi Europene responsabil de raport. „Atunci când a fost elaborat, Planul de acțiune al UE împotriva dezinformării era relevant, dar rămâne incomplet. Curtea recomandă ca răspunsul UE la dezinformare să fie intensificat și coordonarea acestuia să fie îmbunătățită.”

Potrivit Curții, Planul de acțiune al UE împotriva dezinformării a declanșat evoluții pozitive, dar nu toate promisiunile au fost îndeplinite. Planul conținea măsuri relevante – de exemplu, demascarea și reducerea vizibilității conținutului înșelător – dar nu a fost actualizat sau revizuit din 2018, chiar dacă tacticile, actorii și tehnologia de dezinformare sunt în continuă evoluție. În decembrie 2020, Comisia a publicat Planul de acțiune pentru democrația europeană, care include măsuri de combatere a dezinformării, fără a clarifica exact modul în care acesta se raportează la Planul de acțiune al UE împotriva dezinformării din 2018. Curtea avertizează că urmărirea unor obiective similare prin intermediul unor inițiative diferite complică coordonarea și sporește riscul de ineficiență.

Scopul acestui comunicat de presă este să prezinte mesajele principale ale raportului special adoptat de Curtea de Conturi Europeană. Textul integral al raportului este disponibil la adresa eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

De asemenea, Planul de acțiune al UE împotriva dezinformării nu include mecanisme cuprinzătoare care să asigure faptul că răspunsul UE în materie de combatere a dezinformării este bine coordonat, eficace și proporțional cu tipul și cu amploarea amenințării. Una dintre măsurile strategice ale Planului de acțiune al UE a fost crearea unui sistem de alertă rapidă pentru coordonarea răspunsurilor și a acțiunilor comune între statele membre, instituțiile UE și alte organizații, precum NATO și G7. Curtea a constatat că sistemul a facilitat schimbul de informații, dar nu a dus la atribuiri comune ale acțiunilor de dezinformare și la răspunsuri coordonate, așa cum se prevăzuse inițial. Statele membre nu îl utilizează pe măsura întregului său potențial.

Curtea a analizat divizia de comunicații strategice a Serviciului European de Acțiune Externă (SEAE) și cele trei grupuri operative ale acestuia – StratCom Est, StratCom Balcanii de Vest și StratCom Sud – și a constatat că acestea au îmbunătățit capacitatea UE de a prognoza dezinformarea și de a răspunde la dezinformare în țările vecine. Curtea consideră însă că mandatele și resursele acestor grupuri operative ar trebui să fie revizuite în lumina noilor amenințări emergente. Baza de date EUvsDisinfo, care este principalul produs al grupului operativ Est, a contribuit la creșterea gradului de sensibilizare cu privire la dezinformarea rusă. Curtea ridică însă unele semne de întrebare cu privire la independența sa și la scopul său final, deoarece această bază de date ar putea fi percepută ca reprezentând poziția oficială a UE.

Planul de acțiune al UE viza, de asemenea, sectorul privat și societatea civilă în lupta comună împotriva dezinformării. Comisia Europeană a stabilit un cod de bune practici pentru colaborarea cu platformele online, constând în măsuri voluntare. De exemplu, la începuturile pandemiei de COVID-19, Codul de bune practici a determinat platformele să acorde o vizibilitate mai mare informațiilor provenite din surse oficiale. Aceasta a fost o abordare de pionierat, dar Curtea a constatat că acest cod nu a reușit să asigure tragerea la răspundere a platformelor online pentru acțiunile lor și nici nu le-a împins să joace un rol mai important în combaterea activă a dezinformării. Potrivit Curții, obiectivul privind creșterea gradului de sensibilizare și îmbunătățirea rezilienței sociale nu a fost nici el atins. Aceasta subliniază absența unei strategii de educație în domeniul mass-mediei care să includă combaterea dezinformării, precum și fragmentarea politicilor și a acțiunilor menite să amelioreze capacitatea publicului de a accesa și de a înțelege mass-media și mijloacele de comunicare, precum și de a interacționa cu acestea. Curtea a constatat, de asemenea, că există riscul ca Observatorul european al mass-mediei digitale nou creat să nu își atingă obiectivele.

Informații generale

Responsabilitatea pentru combaterea dezinformării revine în primul rând statelor membre. Cu excepția articolului 11 din Carta drepturilor fundamentale, referitor la libertatea de exprimare și de informare, și a unei serii de inițiative de politică, nu există un cadru juridic al UE care să vizeze problema dezinformării.

Raportul special nr. 09/2021, intitulat „*Dezinformarea care afectează UE: un fenomen sub supraveghere, dar nu încă sub control*”, este disponibil în 23 de limbi ale UE pe site-ul Curții (eca.europa.eu).

Date de contact pentru presă

Serviciul de presă al Curții: press@eca.europa.eu

Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – M: (+352) 691 553 547

Vincent Bourgeais: vincent.bourgeais@eca.europa.eu – M: (+352) 691 551 502